

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
КЛІНІЧНА ПРАКТИКА З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ПОРУШЕННЯХ
ДІЯЛЬНОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМ**

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
Освітньо-професійна програма: **Фізична терапія, ерготерапія**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 46**
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **III**
Семестр(и): **V (осінній)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **6 кредитів ECTS (180 год.)**
Навчальні заняття: **практичні заняття**
Підсумковий контроль: **диф.залік**
Пререквізити: **ОК14, ОК17, ОК27, ОК29,**

Кафедра/підрозділ: **кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії**, вул. О. Шпейєра, 4, м. Харків, Філія Університетська лікарня ХНМУ, 2-й поверх, праве крило.

Керівники освітнього компонента: викладач кафедри спортивної, медичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії.: **Гурбич Олександр Сергійович**
email: os.hurbych@knu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knu.edu.ua/enrol/index.php?id=6353>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Дисципліна «Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної та дихальної систем» є невід'ємною складовою підготовки бакалаврів спеціальності «Терапія та реабілітація» та спрямована на інтеграцію теоретичних знань із клінічним досвідом. Під час проходження практики здобувачі освіти занурюються в роботу лікувально-профілактичних закладів, де здійснюється комплексна медична реабілітація пацієнтів із серцево-судинними та респіраторними захворюваннями. Вони вивчають організацію роботи мультидисциплінарної команди, набувають умінь проводити клінічне обстеження та функціональну оцінку пацієнтів із застосуванням сучасних шкал і тестів, освоюють техніки лікувальної фізкультури, дихальної гімнастики, методів ерготерапії та навчання пацієнтів самоконтролю. Особлива увага приділяється формуванню навичок складання індивідуальних і групових програм реабілітації з урахуванням стану хворого, віку, супутньої патології та стандартів доказової медицини. Завдяки практиці здобувачі опановують не лише професійні компетентності, а й уміння комунікувати з пацієнтами та їх родинами, що забезпечує високий рівень підготовки майбутніх фахівців до роботи в реальних клінічних умовах.

МЕТА КУРСУ: є закріплення та поглиблення теоретичних знань і формування практичних умінь здобувачів освіти з організації та проведення фізичної терапії й ерготерапії у пацієнтів із патологією серцево-судинної та дихальної систем у клінічних умовах.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Після завершення курсу «Клінічна практика з фізичної терапії, ерготерапії при порушеннях діяльності серцево-судинної та дихальної систем» здобувач знатиме: особливості патогенезу та клінічного перебігу захворювань серцево-судинної та дихальної систем; методи діагностики та оцінки функціонального стану (ФЗД, тести толерантності до фізичного навантаження, шкали якості життя); принципи побудови програм фізичної терапії та ерготерапії; показання та протипоказання до фізичних вправ і фізіотерапевтичних процедур у даній категорії пацієнтів. Буде вміти: проводити первинне та повторне обстеження пацієнта; використовувати стандартизовані тести (6-хвилинна ходьба, Borg scale, шкали МКФ тощо); розробляти індивідуальні та групові програми фізичної терапії; виконувати комплекси дихальної гімнастики, лікувальної гімнастики, тренувань витривалості; застосовувати ерготерапевтичні методи

адаптації побутової та професійної активності; аналізувати результати терапії та коригувати програму.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Проведення лекцій не передбачено ОПП.

Перелік тем практичних занять (40 год.):

Розділ 1. Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях серцево-судинної системи

Тема 1. Організація роботи відділень реабілітації пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями

Тема 2. Мультидисциплінарний підхід у реабілітації пацієнтів із серцево-судинною патологією

Тема 3. Клінічне обстеження пацієнтів із серцево-судинною патологією

Тема 4. Використання стандартизованих шкал і тестів для оцінки функціонального стану серцево-судинної системи

Тема 5. Методи лікувальної фізкультури при серцево-судинних захворюваннях

Тема 6. Принципи ерготерапії у пацієнтів із серцево-судинною патологією

Тема 7. Складання індивідуальної програми реабілітації пацієнта з серцево-судинною патологією

Тема 8. Планування групових занять фізичною терапією для пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями

Тема 9. Контроль і оцінка ефективності реабілітаційних заходів при порушеннях серцево-судинної системи

Тема 10. Робота з пацієнтами з коморбідними станами та психологічна підтримка

Розділ 2. Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях дихальної системи

Тема 11. Організація роботи відділень реабілітації пацієнтів із дихальною патологією

Тема 12. Мультидисциплінарний підхід у реабілітації пацієнтів із дихальною патологією

Тема 13. Клінічне обстеження пацієнтів із дихальною патологією

Тема 14. Використання стандартизованих шкал і тестів для оцінки функціонального стану дихальної системи

Тема 15. Методи лікувальної фізкультури при дихальній патології

Тема 16. Принципи ерготерапії у пацієнтів із дихальною патологією

Тема 17. Дихальна гімнастика та тренування витривалості

Тема 18. Постуральний дренаж і фізіотерапевтичні методи при захворюваннях дихальної системи

Тема 19. Складання індивідуальної програми реабілітації пацієнта з дихальною патологією

Тема 20. Контроль і оцінка ефективності реабілітаційних заходів при порушеннях дихальної системи.

Перелік тем самостійної роботи студента (140 год.)

Розділ 1. Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях серцево-судинної системи

Тема 1. Організація роботи відділень реабілітації пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями

Тема 2. Мультидисциплінарний підхід у реабілітації пацієнтів із серцево-судинною патологією

Тема 3. Клінічне обстеження пацієнтів із серцево-судинною патологією

Тема 4. Використання стандартизованих шкал і тестів для оцінки функціонального стану серцево-судинної системи

Тема 5. Методи лікувальної фізкультури при серцево-судинних захворюваннях

Тема 6. Принципи ерготерапії у пацієнтів із серцево-судинною патологією

Тема 7. Складання індивідуальної програми реабілітації пацієнта з серцево-судинною патологією

Тема 8. Планування групових занять фізичною терапією для пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями

Тема 9. Контроль і оцінка ефективності реабілітаційних заходів при порушеннях серцево-судинної системи

Тема 10. Робота з пацієнтами з коморбідними станами та психологічна підтримка

Розділ 2. Фізична терапія та ерготерапія при порушеннях дихальної системи

- Тема 11. Організація роботи відділень реабілітації пацієнтів із дихальною патологією
- Тема 12. Мультидисциплінарний підхід у реабілітації пацієнтів із дихальною патологією
- Тема 13. Клінічне обстеження пацієнтів із дихальною патологією
- Тема 14. Використання стандартизованих шкал і тестів для оцінки функціонального стану дихальної системи
- Тема 15. Методи лікувальної фізкультури при дихальній патології
- Тема 16. Принципи ерготерапії у пацієнтів із дихальною патологією
- Тема 17. Дихальна гімнастика та тренування витривалості
- Тема 18. Постуральний дренаж і фізіотерапевтичні методи при захворюваннях дихальної системи
- Тема 19. Складання індивідуальної програми реабілітації пацієнта з дихальною патологією
- Тема 20. Контроль і оцінка ефективності реабілітаційних заходів при порушеннях дихальної системи.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: методи вправ (практичні), методи використання слова (педагогічне словесне пояснення) та методи наочності (демонстрація рухів), інтерактивні методи.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Диференційований залік здійснюється по завершенню вивчення освітнього компоненту на останньому практичному занятті. До диференційованого залік допускаються здобувачі, які повністю відвідали аудиторні заняття з освітнього компоненту (або відпрацювали пропущені заняття у встановленому порядку), виконали всі види робіт, що передбачені освітнім компонентом, та при вивченні освітнього компоненту набрали кількість оцінок, не меншу за мінімальну.

Диференційований залік (ДЗ) – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті. Допуск до ДЗ визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Безпосередньо ДЗ оцінюється від - 50 до – 80 балів. Оцінка з освітнього компоненту є сума балів за ПНД та ДЗ у балах від min – 120 до max - 200

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі:

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння освітнього компоненту передбачає обов'язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу.

- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем практичних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.

- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

- Якщо здобувач освіти відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач освіти повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату здобувач освіти отримує за завдання 0 балів.

Відвідування занять. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є спортивна форма. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Лавринюк В. Є. Фізична терапія при порушенні діяльності серцево-серцевої та дихальної систем : навч.-метод. посіб. / В. Є. Лавринюк. — Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2024. — 214 с.
2. Худецький І. Ю., Антонова-Рафі Ю. В., Мельник Г. В. Фізична терапія при захворюваннях серцево-судинної та дихальної систем. Клінічна практика : навч. посіб. / І. Ю. Худецький, Ю. В. Антонова-Рафі, Г. В. Мельник. — Київ : КПІ ім. І. Сікорського, 2023. — 136 с.
3. Ціж Л., Купріненко О., Тимрук-Скоропад К., Крук Б. Клінічна практика з фізичної терапії у магістратурі : метод. настан. / ЛДУФК ім. І. Боберського. — Львів, 2022. — 68 с.
4. Хорошун Е. М., Капустник В. А., Шелест Б. О., Кириченко І. М., Войтович А. А., Коханівський В. В., Харченко Л. В. Первинні ушкодження та захворювання органів кровообігу та дихання при бойовій травмі : метод. рекомендації для здобувачів вищої медичної освіти, лікарів-інтернів та лікарів / упоряд.: Е. М. Хорошун. — Харків : ХНМУ, 2022. — 48 с.
5. Стасюк О. М. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи : конспект лекцій / О. М. Стасюк. — Львів, 2019. — 21 с.

Зав. кафедри спортивної,
фізичної та реабілітаційної
медицини, фізичної терапії,
ерготерапії, к.мед.н, доцент

Олена МАРКОВСЬКА